

דרך המלך

גליון חיזוק במשנתו של מרן ראש הישיבה רבנו שלום בהן זצוקללה"ה במלאות שלוש שנים להסתלקותו

בבר שנים רבות שמרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א היה חוזר ואומר: "יש לו פה קדוש, צריך לשמוע בקולו"

לכל אחד, שברגע אחד של החלטה אדם יכול לשנות את טבעו מן הקצה אל הקצה.

כפי שידוע הוא היה 'יחיד ממוחה' בהלכות שבת. כבר בבחרותו התחיל ללמוד מסכת שבת והלכות שבת, וידע אותן על בורין. עוד מאז היו שואלים אותו שאלות בענייני שבת והיה משיב דבר דבור על אופניו. הוא היה עקבי בזה, וחזר על לימודו ללא הרף כדי שלא תצא תקלה מתחת ידו.

מה רצה חכם אפרים באמצע ה'סדר'?

"בצעירותי הייתי מקורב הרבה להגה"ק חכם אפרים הכהן זיע"א, אביו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל", מתרפק כערגה מרן הגר"מ שליט"א על הימים הקדמונים. "ההיכרות שלי עמו היתה מהימים בהם הישיבה היתה שוכנת בבית הכנסת 'צופוף', לאחר שנחרבה הישיבה, שכעיר העתיקה בשנת תש"ח.

"הגעתי לישיבה בשנת תשי"ב בגיל י"ג, ושם הכרתי את חכם אפרים שכאותו זמן הוא היה מוסר שיעור בתורת הסוד בישיבת המקובלים 'עוז ודוד' (שנסדה עוד כשהישיבה היתה בעיר העתיקה). כמו כן הייתי מתפלל אותו מדי יום בגן החמה.

מרן הגר"מ שליט"א מוסיף ומספר על עובדה מעניינת שאירעה עמו: "בבחרותי הייתי הולך עם הציציות בחוץ. באחד הימים קרא לי חכם אפרים: 'משה! בא אלי'. הגעתי אליו, אמר לי: 'את הציציות - תכניס בפנים'. אמרתי לו, רבינו, הרי המשנ"ב כותב בשם המגן אברהם שצריך להוציא, לפחות שהפתילים יהיו בחוץ. אמר לי החכם בנחרצות: 'הם לא כיוונו לאמת, לפי הקבלה בטלית קטן צריך להיות גם הפתילים בפנים'. כל הישיבה רעשה אז מהפסק של חכם אפרים, זה הרי מבהיל לומר כך על המגן אברהם.

"המעשה הזה היה ביום חמישי בבוקר", ממשיך מרן הגר"מ שליט"א. "בלילה, היה לו שיעור קבוע בתורת הנסתר בישיבת 'שושנים לדוד'. רבי משה שהרבאני שנדרס מהפסק, נכנס אליו באמצע השיעור ושאל אותו האם זה נכון שכך אמר. ענה לו חכם אפרים: 'כן, כך אמרתי. והצבע על כמה מחסירי תולדות אהרן שהיו שם ואמר לו: 'הנה, כמו שהם לובשים זה לא טוב'.

יהי רצון שזכותם של הגדולים האלו תגן עלינו ועל כל אחד ואחד מישראל להנצל מכל צרה וצוקה, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

נועם שיח עם מרן הגאון רבינו משה מאיה שליט"א

זקן חברי מועצת חכמי התורה לרגל יום השנה לפטירת מרן ראש הישיבה זצוק"ל

נער צעיר היה מרן הגאון רבינו משה מאיה שליט"א עת נכנס ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בשכונת קטמון. שם קנה תורה מפי רבו המובהק מרן הגאון רבינו שמעון בעדני זצוק"ל.

בימים ההם הכיר לראשונה את מרן ראש הישיבה זצוק"ל, שהיה כידוע כאח ורע למרן הגר"מ בעדני כל הימים ושוחפו בהקמת סניף הישיבה בקטמון. בעודו אברך צעיר נקרא מרן הגר"מ שליט"א לכהן כראש כולל 'זכרון משה' ורב שכונת 'יד אליהו' בתל אביב. כעבור שנים התמנה הגר"מ לכהן כחבר מועצת חכמי התורה, ושם התחדשה היכרותו עם מרן ראש הישיבה.

בוחה של החלטה

לקראת הוצאת הגיליון עלינו למענו של מרן הגר"מ שליט"א, לשמוע מעט ממה שזכה לראות בהיותו במחיצה אחת עם מרן ראש הישיבה. "כל הציבור זוכר שמרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א אמר בסוף ימיו על מרן ראש הישיבה חכם שלום שיש לו פה קדוש", מדגיש מרן הגר"מ בראשית דבריו. "צריך לדעת שזו לא היתה אמירה חד-פעמית, כבר שנים רבות שמרן היה אומר לנו שצריך לשמוע למה שהוא אומר כי יש לו פה קדוש".

בישיבות 'מועצת חכמי התורה' חכם שלום לא היה משמיע את קולו. תמיד היה שותק. היה צריך ככל פעם לשדל אותו. תדעו לכם שמרה זו של השתיקה לא היתה בטבע הרגיל שלו. אני זוכר אותו בצעירותו איך שהיה 'דברן' גדול. מרוב השכל החריף שלו היתה לו שגינות מיוחדת, הוא היה ראש המדברים בכל מקום.

כך זה היה עד שבאחד הימים אמר איזה אמירה שנונה ולאחר מכן הכין שמאן דהוא נפגע ממנו. באותו רגע קיבל על עצמו שתיקה, ומכאן ואילך לא שמענו את קולו! הכוזרים היו אומרים לו: 'נו, חכם שלום, מה אתה אומר?', אבל הוא היה שותק, לא מגיב. דבר זה הוא מוסר השכל גדול

צילום: יעקב בהן

"מגלין לו רזי תורה"

חתנא דבי נשיאה הגאון רבי יצחק זיאת שליט"א
בראיון מיוחד למערכת 'דברי שלום ואמת':

**"מי שכל היום כולו חושב רק על תורה,
מה הפלא שבלילה מגלים לו בחלום
סברות וחידושים?"**

פלוגי". וכך חזר הדבר כמה פעמים עם כמה ספרים. חתנו רבי יעקב התפלא על כך ואמר לו: "הרב יבוא לשלחן ונביא לו את כל הספרים שהוא רוצה". השיב לו מרן רה"י: "לגבי מה שחיפשנו אתמול כלילה, אמרו לי... - ומיד תיקן את עצמו - "אה... פתאום נזכרתי שזה נמצא במגן אברהם סימן כך וכך... והמשנה ברורה אומר כך וכך... ולכן הייתי צריך את הספרים בדחיפות". כולם התפעלו מכך שמכלי משים גילה להם שבחלום הלילה גילו לו את המקור לעניין שהיה נצרך. כשסיפרו זאת לרעייתו תחי' היא התפלאה על פליאתם, הרי זה קורה אצלי בבית תמיד כסדרן, הוא קם בבוקר ומיד נוטל ידים, אומר לי תביא ספר מסויים, מקפל את הדף ומניח על השלחן.

האמת, שאני לא מתפלא על הדבר. הרי אין אדם חולם אלא מתוך מה שעובר עליו במשך היום, ומרן רה"י כולו היה 'חפצא' של תורה, יומם ולילה היתה מחשבתו רק בתורה ויראת ה', אם כן על מה יחלום? על תורה! זה מה שאנו צריכים ללמוד ממעשיו. בתחילת הנישואין שלי, כשהתחלתי להכיר אותו, שמתי לב שהוא שותק הרבה וכאילו "בוהה באוויר"... לא הבנתי מדוע הוא כך יושב ודומם. עד שקלטתי שאין לו מושג של שניה אחת לשבת בבטלה! כל הזמן המח שלו עסוק, הוא חושב בלימוד ומעביר סוגיות והוא כאילו לא נמצא איתך כאן. בפרט בנסיעות היו שמים לב לזה, כל מי שהסיע אותו מעיד על זה.

בשל כך, ממילא אין פלא שברכותיו לא שבו ריקם והרבה אנשים ראו אצלו מופתים של ממש מברכותיו, וכפי שהתפרסם מאוד בשנותיו האחרונות. הלא כידוע מרן רה"י בהחלט לא היה איש של "ניסים ומופתים", הוא היה איש של תורה בלבד. אלא שמי שהתורה ועבודת ה' היא כל ישותו הקב"ה כופת את כל הטבע להגליו, וכפי שכתב רבינו האור החיים הק' (בפרשת בשלח יד, כז) ש"כל מעשה בראשית כפופים לתורה ועמליה לעשות כל אשר יגזור עליהם".

ימי בין הזמנים בעיצומם, ואנו מבקשים מחתנא דבי נשיאה הגאון רבי יצחק זיאת שליט"א, לשמוע מקצת מהנהגותיו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל שיש בהם חזק לבני התורה בימי בין הזמנים, שכפי שידוע מרן רה"י היה מעורר מאוד שלא להתרפות בהם מתורה ועבודת ה', וכמו שהיה נוהג לומר: "מקדש ישראל ובין הזמנים".

"אצל מרן ראש הישיבה לא היה מושג כזה של בין הזמנים". פותח הגר"י זיאת את דבריו. "כידוע, במשך למעלה משישים שנה הוא מסר שיעורים בישיבה ללא לאות יום יום, שבעה ימים בשבוע, כשסדר היום שלו היה עמוס ביגיעת התורה.

"גם בבין הזמנים סדר יומו היה גדוש בתורה עד השעות הקטנות של הריצה"

גם בבין הזמנים כשלא מסר שיעורים, סדר יומו היה מלא וגדוש בתורה ועבודת ה' מהבוקר השכם עד השעות המאוחרות של הלילה. תפילת שחרית מוקדמת, ולאחריה הלימודים הקבועים שלו חק לישראל, תהילים היומי וכו'. לאחר מכן היה טועם משהו קל, ומיד היה שוקע בתורה בעיון וכיגיעה וממשיך בסדרי לימודיו הקבועים עד השעות הקטנות של הלילה. סדר יומו היה רצוף בתורה, באהבה ישנה תמיד.

אני רוצה להביא דוגמא שתמחיש לנו את השקיעות שלו בתורה. היה זה חודשים ספורים קודם עלותו בסערה השמימה. אני הייתי בחו"ל לצרכי כשרות השחיטה של הבד"ץ, ואצלנו בבית התארח גיסי - חתנו הגר"ר יעקב כהן שליט"א לסייע לו ככל שצריך. מנהגו היה ללמוד בסעודות השבת את ה'כ"ן איש חי' לפי הסדר, כאשר מרן רה"י מרחיב ומבאר את מקורותיו וטעמיו, ומפלל יחד עם בניו, חתניו ונכדיו. בליל השבת ההיא, הם עיינו זמן רב בהלכה מסויימת וחיפשו מקור לפרט מסויים בהלכה. כשראו שהתאחרה השעה ברכו ברכת המזון ועלו לישון.

כשהתעורר בבוקר, ביקש מכתו שתחי' שהתארח שם שתביא לו ספל לנטילת ידיים ע"י המטה, ולאחר מכן פנה אליה: "תביאי לי שלחן ערוך חלק פלוגי". כשהביאה לו, הוא פתח את הספר, קיפל את הדף במקום הצריך, סגר ואמר לו: "תניחי על השלחן, ותביאי לי משנה ברורה חלק

**להאזנה לשיחה המלאה חייגו ביום ההילולא
לדרך המלך: 0723-400-500**

"להביא היטב את נקודת המחלוקת בין השיטות"

מהו הדגש שיש לשים לב אליו בלימוד העיון? האם ב'סדר בקיאות' יש להסתפק בלימוד רש"י ותוס' בלבד? • וגם: במה זמן לכל הפחות בחור צריך ללמוד ב'קבוצה'? • הדרכה קצרה לבחורים ממרן ראש הישיבה זצוק"ל בדרכי לימוד העיון והבקיאות

בעניין לימוד העיון, בחור צריך לדעת שככל דבר שלומד צריך לעיין בו טוב, כלומר להבין כל שורה ושורה מה כתוב בה ומה יוצא ממנה. וממילא, כשרואה במפרשים סכרא שונה או הכנה אחרת, אז צריך לשקול את הדבר למה המפרש ההוא אמר כך ולא אמר באופן אחר.

תפקידו של מגיד השיעור להנחיל את זה לתלמידים, והם שצריכים לחזור ולתרגל את זה היטב עד שיגיעו למידה הזו מעצמם, וממילא כשיעלו ל'קבוצה' כבר יוכלו לעיין לבד. ב'קבוצה' צריכים ללמוד לכל הפחות מינימום שנה או שנה וחצי, וזה מחנך את הבחור שגם כשיהיה אברך ידע ללמוד, אבל אם לא ידרכו את עצמו כישיבה לקנות לעצמו איך לומדים גם כשיגדל הוא לא ידע ללמוד.

היום יש כל מיני ספרי עזרים למיניהם... כשכיל מה בן תורה צריך את זה? אתה חכם, הרי למדת כישיבה איך ללמוד, תוסיף ותמשיך לעיין ותדע איך ללמוד, זה מה שצריכים לעשות - לעיין לבד.

צריך לדעת גם כן לסכם את הדברים, ולדעת את המחלוקות בין השיטות בדיוק במה הם חולקים, למה זה אומר כך וזה אומר כך. גם אם בסופו של דבר הבחור לא הצליח להבין היטב את נקודת המחלוקת וכו', מכל מקום לכל הפחות אם יודע לשאול זה גם כן טוב, נכון שהוא רחוק קצת מלהיות בן 'חכם' אבל לכל הפחות הוא 'יודע לשאול', כי אם 'אינו יודע לשאול' אז מי יקיים בו 'את פתח לך'...!?

ולעניין לימוד הבקיאות, יש לדעת ש'סדר בקיאות' מלמד את האדם איך ללמוד. אם הבחור לומד את לימודי הגמ' בבקיאות רק כשכיל לדעת להשיב על השאלות במבחן וכדומה, לא יודע אם על ידי זה סדרי הבקיאות יקדמו אותו.

אמנם סדרי הבקיאות לא מחייבים את הבחור להתרחב לכל הראשונים וכו', אבל את המינימום צריך ללמוד, דהיינו רש"י, תוס', מהרש"א, ועוד ראשון אחד לכל הפחות כגון הרא"ש או הר"ן. בדרך זו הבחור מפתח את עצמו איך ללמוד את הגמרא, וכך צעד אחר צעד יתקדם ויעלה. בחור שבאמת רוצה, אז הוא יכול לעלות הרכה על ידי לימוד הבקיאות, וממילא כשעולה ל'קבוצה' גם בחלק העיון הוא עולה ועולה.

תלמיד שבאמת קונה לעצמו את הדרך הזו, הוא יראה שמכאן והלאה ככל שיגדל יתמיד וילך באותה דרך, ועל ידי כך יצליח בלימודו.

התורה משנה את מהות האדם

קטעים נבחרים ממשא קדשו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל בפני קהל בני ישיבות

כשיצא נח מהתיבה נאמר עליו "וישכר ויתגל בתוך אהלה". לאחר שהתפקח מיינו וראה ששם ויפת כיסו אותו, בדרך את שניהם ואמר ליפת: "יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" (בראשית ט, כז). מיפת יצאה מלכות יון והתברכות שהביאו לעולם. בני יון היו אוהבים את היופי החיצוני, ואמנם יפה היא יפיפותו של יפת, שהלא אנו רואים שגם בדרך אותו "יפת אלוקים ליפת", אלא שזה רק בתנאי ש"וישכון באהלי שם", שישתמש ביופי לדבר טוב כגון לנאות את בית ה' "זה אלי ואנוהו", אבל כשיפת לוקח את שם ומכניסו אצלו, כשתברכות יון חודרת לבית המדרש - ביופי הזה אין טרחה.

כשאדם לומד תורה בעמל וכיגיעה התורה משנה את המהות שלו, הוא נעשה אדם אחר. אולם כמה מסכן אדם שסבור שהדברים החיצוניים של העולם הזה עוזרים לו במשהו. אשריו למי שמקיים את כל המצוות בהידור שכזה הוא מכניס את יפת לאהלי שם, אבל מי שנשאר רק עם החיצוניות, רק עם היופי - אין בזה שום תועלת.

התורה מרוממת את האדם ומעדנת את מידותיו, ומהותו משתנית. לולא התורה אין שום מיוחדות באדם. התורה אינה כשאר חכמות אשר עיקרם לידע חק ומשפט, אלא תכליתה שהאדם ידבק בה' יתברך וילך בדרכיו, והיינו שכל המהות שלו תתחבר להיות 'חפצא' של תורה.

ברוך ה' שזיכה את כולנו להיות עוסקים מתוך רצון ושמחה, בחורים! תדעו לכם שהשכינה שורה על כל אחד ואחד מכם. בחור צריך להתכונן ולשים לב איך הוא מסתובב ברחוב, ולהיזהר במה שאמרו חז"ל במסכת יומא (דף פו). "ואהבת את ה' אלוקיך" שיהא שם שמים מתאהב על ידך. העולם צריכים לראות את בני התורה בתור דוגמא.

מסכן בחור ישיבה שמשנה את הלבוש של בן תורה. ראיתי בחור אחד עם מכנסים שלא מגיעות לגעליים... הוא היה אפילו עם נעלים בלי גרביים... מי שרואה אותו אומר לעצמו "זה בחור ישיבה זה? זה בן תורה?". צריך שיהיה שם שמים מתאהב על ידינו, שלא יאמרו "בר מינך! איזה בחור ישיבה זה!". אינני יודע אם כל הצרות שיש היום אינם בגלל הדבר הזה שנכנסה המורדה ללבוש מכנסים צמודות, הרי הפסוק אומר "וראה כך ערות דבר ושב מאחרריך".

תפקידנו בחיים לא לעשות מה שאנו רוצים, אלא להיפך, לחפש מה הקב"ה רוצה מאיתנו. וה' יתברך יעזרנו על דבר כבוד שמו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. אמן.

ישועה קרובה לבוא: ציונו הקדוש של מרן ראש הישיבה זיע"א בבית החיים 'סנהדריה', בו חשוכי הבנים רואים ישועות למעלה מדרך הטבע

כל ימיו היה מרן ראש הישיבה רבינו שלום כהן זיע"א נושא על לוח ליבו את צערם הגדול של חשוכי הבנים. יותר מכל צרה אחרת, ליבו הרחום היה נמס כמים על אותם שלא זכו להפקד בזרע של קיימא, והיה מתפלל עליהם, כואב את כאבם ומצטער בצערם.

ברכותיו ותפילותיו של מרן ראש הישיבה זיע"א להיושע בזרע של קיימא לא שבו ריקם. אין ספור זוגות מיוסרים זכו בסיעתא דשמיא לחבוק בן, בזכות קדושתו ובכח תורתו הקדושה, והבטחותיו להיפקד בדבר ישועה לא שבו ריקם.

ציונו הקדוש של מרן ראש הישיבה רבינו שלום כהן זיע"א בבית החיים 'סנהדריה' בירושלים, משמש כאבן שואבת לכל בני ישראל, להיות מליץ יושר על כל אחד ואחד להיושע בכל דבר ישועה ורחמים, ובפרט להיפקד בזרע של קיימא, אשר רבים ראו בעניין זה ישועות למעלה מן הטבע.

כשם שבחיו היה מיצר בצערם של חשוכי הבנים ומעתיר בעדם ועל ידו ראו רבים ישועות מופלאות, כך לאחר פטירתו אין ספק שעומד הוא בתחינה לפני כסא הכבוד, להליץ יושר על כל המפילים תחינתם שיכניס דמעותיהן לפני ה' ויעתיר בעדם להיושע בזרע של קיימא, וכמאמר חז"ל (סוטה יג ע"ב) "מזה כאן עומד ומשמש אף שם עומד ומשמש".

חשוכי הבנים אשר פוקדים את ציונו הקדוש שיהא מליץ יושר עליהם, ומקבלים עליהם קבלה קטנה אחת להתחזק בעבודת ה', כל אחד כפי יכולתו, בתורה, מצוות, יראת שמים, תיקון המידות וכדומה - וכפי שהיה רגיל להשיב לשואליו כמה יש להתחזק "שכל אחד יעלה קצת יותר ממה שהוא עכשיו" - זוכים ורואים ישועות למעלה מגדר הטבע ונפקדים בס"ד בזרע קודש של קיימא.

אל תחמיצו את התפילה במקום קדוש זה! בואו עוד היום לציונו הקדוש הנמצא בבית החיים 'סנהדריה' בירושלים (צומת מנחם פיתת הרחובות שמואל הנביא-בר אילן), קבלו עליכם קבלה אחת קטנה להתחזק בתורה ועבודת ה', וכמו רבים, תזכו גם אתם לישועה הפרטית שלכם.

"שכל אחד יעלה קצת יותר ממה שהוא עכשיו"

ניתן להגיע לציונו של רבינו בכל הקווים המגיעים לצומת בר אילן שמואל הנביא

בימים אלו נמצא בשלבי עריכה

אלבום תמונות

מחיי מרן
ראש הישיבה רבינו
שלום כהן
זצוקלה"ה

מלווה במאות עובדות והנהגות, אמרות ופניני קודש, בתוספת תולדות חייו של מרן ראש הישיבה רבינו שלום כהן זצוקלה"ה.

כל מי שיש ברשותו תמונות, מסמכים וסיפורים מכלי ראשון מתבקש לשלוח למערכת:

למי"י: 0772247777aa@gmail.com
או להקליט ל: 077-224-7777 | שלוחה 822

הגיליון יצא לאור ע"י **דור המבין** בסיוע **אולנים** מערך מתחומי סטודנטים